Datatilsynets årsberetning 2007

Udgiver: Datatilsynet
Tryk og layout: Schultz Grafisk
Beretningen er sat med Meta
Oplag: 300
November 2008
ISSN nr: xxxx-xxxx
ISBN nr: xx-xxxxxx-x-x

E-Mail

Indhold

Til Folketinget

Datatilsynet afgiver hermed sin årsberetning for 2007.

Beretningen afgives i henhold til persondatalovens § 65, hvorefter Datatilsynet afgiver en årlig beretning om sin virksomhed til Folketinget.

Beretningen indeholder en beskrivelse af Datatilsynets aktiviteter i 2007, herunder nogle af Datatilsynets udtalelser til de lovforslag mv., som tilsynet har haft i høring i 2007. Endvidere indeholder beretningen et afsnit om det internationale arbejde, som Datatilsynet i årets løb har deltaget i samt et afsnit om sikkerhedsspørgsmål, hvori de vigtigste aktiviteter om datasikkerhed omtales. I afsnittet om tilsynsvirksomhed omtales de inspektioner (kontrolbesøg), som Datatilsynet har gennemført i 2007.

Blandt Datatilsynets aktiviteter i 2007 var tillige et udviklingsprojekt, hvor alle tilsynets medarbejdere deltog i en proces med at få fastlagt tilsynets mission, vision og værdigrundlag.

På Datatilsynets hjemmeside www.datatilsynet.dk har tilsynet siden 2004 løbende offentliggjort udtalelser og afgørelser i sager, som vurderes at være af generel interesse. Årsberetningen indeholder derfor ikke referater af konkrete sager om behandling af personoplysninger.

For yderligere oplysninger om Datatilsynets virksomhed henvises således til tilsynets hjemmeside.

København, oktober 2008.

Henrik Waaben
Formand for Datarådet

Janni Christoffersen
Direktør

Datatilsynets virksomhed i 2007

Datatilsynet opgaver

Datatilsynet administrerer lov om behandling af personoplysninger (persondataloven). Datatilsynet fører tilsyn med enhver behandling, der er omfattet af loven, bortset fra domstolenes behandling.

Af Datatilsynets aktiviteter i 2007 kan blandt andet nævnes:

- Vejledning og rådgivning over for offentlige myndigheder, personer og virksomheder, herunder gå-hjem-møder
- Behandling af klager fra personer over registrering, videregivelse af oplysninger, manglende indsigt mv.
- Udtalelser om lovforslag og bekendtgørelser mv.
- Udtalelser om anmeldelser fra offentlige myndigheder
- Tilladelser til offentlige myndigheder og virksomheder mv.
- Tilladelser i forbindelse med anmeldelser fra forskere
- Bidrag til besvarelse af Folketingsspørgsmål
- Sager på Datatilsynets eget initiativ, herunder inspektioner hos offentlige myndigheder og virksomheder mv. samt hos en række private virksomheder og forskere
- Deltagelse i internationale tilsynsmyndigheder og internationalt samarbejde med andre datatilsynsmyndigheder
- Deltagelse i arbejdsgrupper, udvalg mv.

Datatilsynet har i 2007 registreret 5.492 nye sager, hvilket er en stigning på 26 % i forhold til 2006, hvor der blev registreret 4.368 nye sager. De forskellige sagstyper fremgår af afsnittet vedrørende statistiske oplysninger.

Den markante stigning i antallet af nyoprettede sager i 2007 set i forhold til 2006 skyldes, at kommuner og regioner har tilsluttet sig nye fællesanmeldelser, som er blevet udarbejdet som følge af strukturreformen.

Rådgivning og vejledning

En af Datatilsynets hovedopgaver er at yde en serviceorienteret rådgivning og vejledning om persondataloven over for myndigheder, virksomheder og enkeltpersoner. Dette sikres bl.a. via tilsynets hjemmeside, hvor principielle afgørelser mv. offentliggøres. Endvidere har tilsynet udarbejdet en generel informationspjece samt vejledninger mv. om persondataloven, som ligeledes kan ses på tilsynets hjemmeside. Det er muligt at tegne et elektronisk abonnement på tilsynets hjemmeside, således at abonnenterne automatisk modtager en e-post, når hjemmesiden opdateres. Tilsynet deltager ligeledes løbende i konferencer, møder og undervisningsforløb.

Datatilsynet modtager fortsat et meget stort antal telefoniske henvendelser. Det er tilsynets opfattelse, at telefonrådgivningen er en vigtig del af tilsynets arbejde, som især kan hjælpe dataansvarlige til at løse eventuelle problemer i opstarten.

På baggrund af tilsynets kvartalsvise stikprøvetællinger anslås antallet af telefoniske henvendelser til tilsynet i 2007 at ligge på samme niveau som i 2006, det vil sige ca. 17.000.

Datatilsynet har i 2007 afholdt et gå-hjem-møde særligt henvendt til advokater og andre rådgivere, der beskæftiger sig med overførsel af oplysninger til 3. lande.

Datatilsynet har endvidere i 2007 sammen med Justitsministeriet udarbejdet en pjece om tv-overvågning. Pjecen er offentliggjort på Datatilsynets og Justitsministeriets hjemmesider.

Klagesagsbehandling

I klagesagerne træffer Datatilsynet egentlige afgørelser om, hvorvidt en behandling er i overensstemmelse med loven. Det er af afgørende betydning, at borgere, der f.eks. mener sig udsat for behandling af oplysninger i strid med loven eller ikke får de oplysninger, de mener at have krav på efter reglerne om de registreredes rettigheder, kan få tilsynets vurdering af forholdet.

I 2007 har tilsynet registreret en beskeden stigning i antallet af nye sager (forespørgsler og klager) vedrørende private virksomheder mv. (fra 646 i 2006 til 662 i 2007). I forhold til offentlige myndigheder er der i 2007 registreret et fald på 16 % i antallet af tilsvarende nye sager (fra 430 i 2006 til 360 i 2007).

Datatilsynet rådgiver og vejleder også på møder med både offentlige myndigheder og private virksomheder. Det kan f.eks. være i forbindelse med digital forvaltning, der ofte også involverer private virksomheder.

Nedenfor i afsnittet om statistiske oplysninger er der uddybende informationer om klagesager. På tilsynets hjemmeside er bl.a. offentliggjort målsætninger for sagsbehandlingstider.

Høring over lovforslag mv.

Datatilsynet skal efter persondataloven afgive udtalelse ved udarbejdelse af generelle retsforskrifter, f.eks. lovforslag, direktivforslag, bekendtgørelser, mv., der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Datatilsynet belyser i sine udtalelser, hvilke konsekvenser for databeskyttelsen et lovforslag eventuelt har, og tilsynets udtalelser udgør således et bidrag til grundlaget for den politiske beslutningsproces. Tilsynet finder denne opgave vigtig, dels fordi tilsynet besidder en ekspertviden om databeskyttelse, dels fordi tilsynet efter persondataloven udøver sine funktioner i fuld uafhængighed.

I 2007 registrerede tilsynet 247 udtalelser til lovforslag mv., hvilket er på samme niveau som i 2006, hvor antallet var 244. I perioden fra 2001 til 2006 har der været en stigning på 270 %.

En del af de lovforslag, som Datatilsynet har modtaget i høring i 2007, rejser fortsat vanskelige spørgsmål om forholdet mellem de påtænkte regler, reglerne i persondataloven og databeskyttelsesdirektivet. I en del tilfælde foreslås regler, som indebærer en behandling af personoplysninger, der ikke umiddelbart kan ske inden for rammerne af persondataloven. Gennemførelsen kræver, at der i særlovgivningen sker en fravigelse af persondataloven. I sådanne tilfælde anbefaler tilsynet i sine høringssvar, at det tydeliggøres i lovforslaget, om der er tale om en fravigelse af persondataloven og i givet fald, om en sådan fravigelse kan ske inden for rammerne af databeskyttelsesdirektivet.

I disse situationer er det som udgangspunkt tilsynets holdning, at der kun bør tilvejebringes en særskilt hjemmel til behandling af personoplysninger i videre omfang end, hvad der følger af persondataloven, hvis der er tale om vægtige samfundsmæssige hensyn. Om der konkret er tale om sådanne vægtige samfundsmæssige hensyn, der taler for at fravige det generelle beskyttelsesniveau, beror i sidste ende på en politisk vurdering, som må foretages af Folketinget. Datatilsynet har imidlertid i flere tilfælde udtrykt betænkeligheder i forhold til den påtænkte lovgivning.

Datatilsynet ser det generelt som en uheldig udvikling, hvis der i et betydeligt omfang vedtages regler mv., der giver den registrerede en dårligere retsstilling end den beskyttelse, som følger af persondatalovens regler. En sådan udvikling bidrager samtidig til at gøre retstilstanden kompleks og uigennemsigtig for borgere, myndigheder og virksomheder.

Sager på eget initiativ

Datatilsynet har i 2007 registreret 113 sager, rejst på tilsynets eget initiativ. I 2006 var tallet 95 sager. Sagerne omfatter såvel inspektioner som andre "egen drift sager".

I 2007 har Datatilsynet gennemført 66 inspektioner, 31 hos offentlige myndigheder og 35 hos forskellige private virksomheder. Dette er en mindre stigning i forhold til niveauet i 2006 (63 inspektioner), og antallet lever op til det fastsatte mål på mindst 60 inspektioner for 2007.

Datatilsynet tager løbende initiativer rettet mod afgrænsede områder, f.eks. en bestemt branche eller en bestemt type behandling af personoplysninger.

I 2007 har Datatilsynet bl.a. haft fokus på offentlige myndigheders utilsigtede offentliggørelse/videregivelse af personoplysninger, herunder i forbindelse med anvendelse af PowerPoint præsentationer, jf. afsnittet vedrørende sikkerhedsspørgsmål.

Anmeldelser

Datatilsynet har også i 2007 behandlet mange anmeldelser og ansøgninger om tilladelser. Der er således blevet registreret 3668 nye anmeldelser i 2007, mod 2.599 nye anmeldelser i 2006. Med hensyn til nye offentlige anmeldelser er der tale om en stigning på 141 % i forhold til 2006. Den markante stigning skyldes, at kommuner og regioner i 2007 har tilsluttet sig nye fællesanmeldelser, der er blevet udarbejdet som følge af strukturreformen.

Kommunernes/regionernes anmeldelser

For kommunernes vedkommende er revisionen af anmeldelsesområdet tilendebragt i 2007. Se i øvrigt Datatilsynets årsberetning 2006, side 10 om revisionsarbejdet. Den 1. marts 2007 orienterede Datatilsynet skriftligt alle landets kommuner om resultatet af revisionen og vejledte om den praktiske fremgangsmåde i forbindelse med indsendelse af fællesanmeldelser.

For regionernes vedkommende blev der i 2007 nedsat en arbejdsgruppe med deltagere fra hver af de 5 regioner, Danske Regioner og Datatilsynet. Arbejdsgruppen har udarbejdet 5 standardanmeldelser til regionerne. Den 6. og fore-

løbigt sidste standardanmeldelse forventes udarbejdet i 2008, hvorved revisionen af regionernes anmeldelse vil være afsluttet.

Proceduren for anmeldelser er blevet ændret, således at anmeldelser fra regionerne nu sker centralt fra regionen og ikke som tidligere direkte fra sygehusene eller institutionerne. I den anledning har hver region udpeget en kontaktperson, som varetager opgaven med at koordinere og foretage de nødvendige anmeldelser til Datatilsynet, og som også deltager i den fælles arbejdsgruppe. Proceduren er nærmere beskrevet på Datatilsynets hjemmeside.

Forskningsanmeldelser
På det offentlige forskningsområde er der tillige sket ændringer. Hver region har nu 2 anmeldelser, der til sammen skal dække den sundhedsvidenskabelige forskning og kvalitetssikring, der foregår i regionens regi.

Den ene anmeldelse dækker den løbende forskning i sygdomsforebyggelse, sygdomsbehandling og sundhedsfremme samt klinisk, epidemiologisk forskning inden for en række nærmere beskrevne områder. Én gang årligt indsender regionen en oversigt over igangværende forskningsprojekter til Datatilsynet.

Den anden anmeldelse dækker de kliniske kvalitetsdatabaser, der skal belyse og bidrage til forbedring af kvaliteten af sundhedsvæsenets indsats, og som har Sundhedsstyrelsens tilladelse. Anmeldelsen opdateres løbende med nye kliniske databaser.

Den forenklede procedure har reduceret antallet af anmeldelser på det regionale område. Proceduren medvirker samtidig til, at den enkelte region kan bevare overblikket over regionens samlede forsknings- og kvalitetssikringsaktiviteter.

Alle tilladelser til private forskningsprojekter er tidsbegrænsede, og efter tilladelsens udløb er enhver behandling, herunder også opbevaring, af personoplysninger i strid med persondataloven.

For at lette ajourføringen af anmeldelser over igangværende projekter i Datatilsynets fortegnelse over anmeldte behandlinger, har tilsynet i 2007 indført en rutine, der automatisk sletter den pågældende anmeldelse, når tilladelsen er udløbet.

I Datatilsynets tilladelse gøres forskeren udtrykkeligt opmærksom på dette, og forskeren får også tilsendt en automatisk erindringsmeddelelse til sin e-post adresse 1 måned før, tilladelsen udløber. Forskeren kan således nå at søge om forlængelse, hvis projektet ikke kan afsluttes inden for den planlagte tidshorisont. Anmeldelsesordningen er nærmere omtalt på Datatilsynets hjemmeside.

Tv-overvågning

Med lov nr. 519 af 6. juni 2007 ændredes lov om forbud mod tv-overvågning mv. og lov om behandling af personoplysninger (udvidelse af adgangen til tv-overvågning og styrkelse af retsbeskyttelsen ved behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning).

Ændringsloven trådte i kraft den 1. juli 2007.

Ændringerne i persondataloven indebærer, at al behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning nu omfattes af loven, uanset om behandlingen er elektronisk eller analog.

Der er endvidere indsat et nyt kapitel 6a i persondataloven, som særligt vedrører behandling af optagelser fra tv-overvågning, der foretages i kriminalitetsforebyggende øjemed. Kapitlet indeholder regler for videregivelse af sådanne optagelser, for opbevaring og sletning af optagelser samt en henvisning til persondatalovens generelle regler om oplysningspligt, som gælder ved siden af reglerne om skiltning i lov om tv-overvågning.

Lovændringen medfører også, at offentlige myndigheder ikke længere skal anmelde deres behandling af personoplysninger ved hjælp af tv-overvågning til Datatilsynet. Der er heller ikke anmeldelsespligt for private virksomheder, som benytter sig af tv-overvågning, men Datatilsynet har inspektionsadgang på området.

I forbindelse med ændringslovens ikrafttrædelse har Datatilsynet orienteret om lovændringerne, dels ved et brev til alle offentlige myndigheder, dels ved tekster på Datatilsynets hjemmeside. Endelig har Datatilsynet i samarbejde med Justitsministeriet udarbejdet en pjece om de regler i persondataloven og tv-overvågningsloven, som gælder for tv-overvågning. Pjecen er tilgængelig på Datatilsynets og Justitsministeriets hjemmesider.

Datatilsynet behandlede i 2007 en ændring til Guldborgsund Kommunes anmeldelse af behandlingen "tv-overvågning". Det fremgik af anmeldelsen, at Guldborgsund Kommune ønskede at foretage tv-overvågning af frit tilgængelige steder med adgang for almindelig færdsel for at reducere omfanget af hærværk på offentlige toiletter mv.

Datatilsynet vurderede, at den påtænkte tv-overvågning ville omfatte ganske store frit tilgængelige områder med almindelig færdsel, og at tv-overvågningen kunne forekomme at have karakter af en mere generel overvågning af offentlige områder.

Med henvisning hertil fandt Datatilsynet, at den påtænkte tv-overvågning ikke var i overensstemmelse med persondataloven og tilsynets praksis. Guldborgsund Kommune indbragte herefter sagen for det daværende Indenrigs- og Sundhedsministerium i medfør af persondatalovens § 47, stk. 2. Indenrigs- og Sundhedsministeriet meddelte efterfølgende, at ministeriet var enig med Datatilsynet i, at den påtænkte tv-overvågning ikke var i overensstemmelse med persondataloven.

Afgørelsen er offentliggjort på Datatilsynets hjemmeside.

Kreditoplysningsbureauer

Datatilsynet udsendte i 2007 en cirkulæreskrivelse til samtlige kreditoplysningsbureauer vedrørende bl.a. krav til registreringsmeddelelser og en orientering om Datatilsynets accept af generel indeståelseserklæring fra advokater. Endvidere indeholder cirkulæreskrivelsen en henvisning til Datatilsynets seneste afgørelser, der er relevante for kreditoplysningsbureauerne.

Cirkulæreskrivelsen findes på Datatilsynets hjemmeside.

ATP-sagen – spørgsmål om den såkaldte "krigsregel"

Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP) rettede i 2007 henvendelse til Datatilsynet med henblik på at drøfte den praktiske fremgangsmåde med hensyn til tilladelse til overførsel af personoplysninger til tredjelande efter persondatalovens § 27, stk. 4.

Det fremgik af sagen, at ATP og ATPs samarbejdspartnere behandler oplysninger om medlemmers navn, adresse, kontaktoplysninger, personnummer samt oplysninger om arbejdsgiver, stilling, erhverv eller uddannelse. Efter det oplyste havde ATP ultimo 2006 ca. 4,5 millioner medlemmer og ca. 150.000 indbetalende arbejdsgivere.

ATP ønskede at overføre de pågældende oplysninger til databehandlere i Indien og Sydafrika primært af hensyn til forsyningssikkerheden samt henset til, at der efter det oplyste kan være betydelige besparelser forbundet ved anvendelse af databehandlere i tredjelande.

Efter persondatalovens § 41, stk. 4, skal der for oplysninger, der behandles for den offentlige forvaltning, og som er af særlig interesse for fremmede magter, træffes foranstaltninger, der muliggør bortskaffelse eller tilintetgørelse i tilfælde af krig eller lignende forhold.

ATP anførte i forhold til nævnte bestemmelse bl.a., at oplysninger om f.eks. navn og adresse, som allerede er offentligt tilgængelige via internettet eller på anden måde, ikke i sig selv kan anses for at være omfattet af bestemmelsen.

ATP anførte endvidere i samme forbindelse vedrørende en påtænkt overførsel af "testoplysninger", at oplysningerne efter ATPs vurdering, ikke var omfattet af persondatalovens § 41, stk. 4, henset til, at overførslen i givet fald alene ville omhandle ca. 250.000 personer, samt at oplysningerne ville være delvist forvanskede, idet den registreredes adresse ville blive erstattet af ATPs egen adresse og ordet "brugertest" ville blive tilføjet efter den registreredes adresse.

Datatilsynet udtalte, efter at sagen havde været behandlet på et møde i Datarådet, at ATP ved den påtænkte fremgangsmåde efter tilsynets opfattelse foretager en overførsel af personoplysninger til tredjelande, jf. persondatalovens § 27. Tilsynet lagde herved vægt på, at de pågældende personoplysninger gøres tilgængelige for personer, der befinder sig i tredjelande, og at oplysningerne ifølge det oplyste vil indgå i databehandlerens opgave med bl.a. vedligeholdelse, overvågning, back-up og opgradering.

Vedrørende de omhandlede testoplysninger, der efter det oplyste ville være delvist forvanskede, bemærkede tilsynet, at oplysningerne ikke kunne anses for omfattet af lovens § 41, stk. 4, hvorfor ATP under iagttagelse af persondatalovens øvrige bestemmelser, herunder særligt § 27 om overførsel til tredjelande, kunne lade behandling af testoplysninger udføre i Indien og Sydafrika. Datatilsynet anbefalede imidlertid, at ATP i videst muligt omfang foretager anonymisering af de overførte oplysninger.

Datatilsynet udtalte endvidere, at den behandling af personoplysninger, som ATP og ATPs samarbejdspartnere foretager i deres almindelige systemer, er omfattet af persondatalovens § 41, stk. 4, henset til karakteren og omfanget af de personoplysninger, der behandles. Tilsynet henviste i den forbindelse bl.a. til persondatalovens forarbejder, hvorefter oplysninger fra Det Centrale Personregister er nævnt som eksempler på oplysninger, der antages at være af særlig interesse for fremmede magter og derfor vil være omfattet af bestemmelsen. Tilsynet henviste endvidere til Justitsministeriets og Indenrigsministeriets tilkendegivelser over for Folketinget.

Datatilsynet udtalte herefter, at når der behandles oplysninger, som må anses for omfattet af persondatalovens § 41, stk. 4, er der efter tilsynets opfattelse ikke hjemmel i bestemmelsen til at overføre de omhandlede oplysninger til databehandlere i Indien og Sydafrika.

Datatilsynet fandt endvidere, at en kontraktslig forpligtelse for de omhandlede databehandlere til at sikre en bortskaffelses- eller tilintetgørelsesadgang eller

en eventuel begrænset adgang til at printe eller lagre oplysninger ikke kunne føre til en anden vurdering.

Datatilsynets udtalelse er i sin helhed offentliggjort på tilsynets hjemmeside.

Datatilsynets hjemmeside

Et af Datatilsynets indsatspunkter for 2007 var at foretage en revision af tilsynets hjemmeside med hensyn til design og indhold.

Et væsentligt formål med Datatilsynets nye hjemmeside har været at skabe mere åbenhed og gennemsigtighed i forhold til Datatilsynets aktiviteter, synliggøre Datatilsynets virksomhed og dermed skabe opmærksomhed om databeskyttelsesområdet.

Et andet vigtigt formål med den nye hjemmeside har været en forbedret brugervenlighed, således at såvel borgere, private virksomheder som offentlige myndigheder til enhver tid hurtigt og nemt kan finde information om relevante og aktuelle emner.

En let tilgængelig hjemmeside er fundamentet for Datatilsynets eksterne kommunikation. Gennem hjemmesiden holdes offentligheden orienteret om persondataloven og dens udmøntning ved tilsynets afgørelser og udtalelser i forskellige sammenhænge.

Hjemmesiden ajourføres og udbygges løbende også med det mål at minimere ressourceforbruget ved behandling af individuelle forespørgsler til Datatilsynet.

Hjemmesiden er ligeledes et redskab til intern vidensdeling og sikring af kontinuitet, da Datatilsynet løbende har stor udskiftning af medarbejdere.

Strategi for digitalisering af den offentlige sektor

Datatilsynet har i 2007 afgivet et høringssvar over regeringens strategi for digitalisering af den offentlige sektor (digitaliseringsstrategien).

Datatilsynet tilkendegav, at tilsynet som udgangspunkt ser positivt på, at man anvender de teknologiske muligheder for effektivisering af det administrative arbejde, og at tilsynet generelt kan tilslutte sig, at det er hensigtsmæssigt at søge at undgå, at de samme oplysninger skal indberettes flere gange til forskellige myndigheder.

Datatilsynet fremhævede imidlertid, at både persondataloven og databeskyttelsesdirektivet, som persondataloven gennemfører, sætter grænser for myndighedernes udveksling og genbrug af oplysninger.

Tilsynet gentog sin tidligere tilkendegivelse om, at persondatalovens begrænsninger navnlig ligger i kravet om, at offentlige myndigheder ikke må behandle eller have adgang til oplysninger, som de ikke har behov for i forbindelse med deres konkrete myndighedsudøvelse. Dette krav er udtrykt i forskellige afskygninger i lovens almindelige behandlingsregler, de generelle krav i lovens § 5 samt lovens regler om behandlingssikkerhed.

Datatilsynet gjorde endvidere opmærksom på, at hensynet til beskyttelsen af oplysningerne om borgerne i Danmark ikke alene varetages ved den standard, der var omtalt i strategien (DS 484), men tillige ved bl.a. persondataloven og sikkerhedsbekendtgørelsen. Tilsynet undrede sig umiddelbart over, at disse regler var uomtalt i udkastet til digitaliseringsstrategi.

Datatilsynet anførte, at persondatalovens regler må anses som så væsentlige i denne sammenhæng, at der på et tidligt tidspunkt i ethvert digitaliseringsprojekt bør indgå en vurdering af, hvordan løsningen udformes, således at loven og de hensyn, den varetager, tilgodeses.

I strategien var det anført, at borgernes og virksomhedernes tillid skal styrkes ved bl.a. digitalt at kunne følge med i behandlingen af egne sager og se, hvilke oplysninger der ligger til grund for sagen.

Datatilsynet påpegede bl.a., at muligheden for, at borgerne kan "følge med" i egne sager, vil forudsætte, at der løbende foretages konkrete vurderinger i forhold til de oplysninger, der behandles, med henblik på at fastlægge, hvorvidt borgerne kan få indsigt. Efter Datatilsynets opfattelse måtte det derfor forventes, at en sådan indsigtsadgang vil være ganske ressourcekrævende.

For Datatilsynets eget vedkommende fandt tilsynet ikke – inden for sine nuværende rammer – at kunne afsætte ressourcer til på forhånd at foretage vurderinger af, hvilke oplysninger der kan gives indsigt i, i samtlige sine sager.

Datatilsynets deltagelse i privacy-arbejdsgruppe

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling nedsatte i 2007 en tværoffentlig arbejdsgruppe for at fremme hensynet til privatlivssfæren (privacy-hensyn) i den fortsatte udvikling af den offentlige forvaltning.

Arbejdsgruppen blev nedsat med repræsentanter fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, (formand), Den Digitale Taskforce, Datatilsynet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, det daværende Indenrigs- og Sundhedsministerium, Skatteministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Miljøministeriet, det daværende Socialministerium, Økonomistyrelsen, KL og Danske Regioner.

Arbejdsgruppens kommissorium er bl.a. at analysere mulighederne for en samfundsmæssig set hensigtsmæssig it-anvendelse og udnyttelse, der respekterer privatlivssfæren, at overveje et bedre marked for privatlivsfremmende teknologier (Privacy Enhancing Technologies), f.eks. kryptering mv., samt at give borgerne en relevant viden om emnet.

Deltagerne i arbejdsgruppen er inddelt i 4 arbejdsgrupper under følgende overskrifter: forskning og innovation, regulering og arkitektur, awareness samt internationalt. Projektet forventes at munde ud i et idekatalog, der offentliggøres på It- og Telestyrelsens hjemmeside.

Internationalt samarbejde

Datatilsynets deltagelse i internationalt samarbejde er et område, der fortsat vokser i omfang. Datatilsynet deltager i samarbejdet bl.a. i de fælles tilsynsmyndigheder, nedsat i henhold til Schengen- og Europol-konventionerne, i Europarådets arbejde og i andre internationale arbejdsgrupper, både i og uden for EU's regi.

Datatilsynet deltager endvidere i det nordiske samarbejde om persondatabeskyttelse.

Aktiviteterne omtales nærmere i afsnittet om internationalt samarbejde.

På Datatilsynets hjemmeside er tilsynets internationale samarbejde ligeledes beskrevet under emnet Internationalt.

Datatilsynets organisation

Datatilsynet består af et råd – Datarådet – og et sekretariat. Datatilsynet udøver sine funktioner i fuld uafhængighed, men har en finanslovsmæssig og personalemæssig tilknytning til Justitsministeriet, som dog ikke har nogen instruktionsbeføjelse over for tilsynet.

Datatilsynets afgørelser efter lov om behandling af personoplysninger er endelige og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Afgørelserne kan indbringes for domstolene, ligesom Datatilsynet i sin virksomhed er undergivet sædvanlig kontrol af Folketingets Ombudsmand.

Datarådet

Datarådet består af en formand og af 6 andre medlemmer, der er udpeget af justitsministeren. Datarådet træffer først og fremmest afgørelse i sager af principiel karakter. Rådet fastsætter efter loven selv sin forretningsorden. Forretningsordenen fremgår af bekendtgørelse nr. 1178 af 15. december 2000 om forretningsorden for Datarådet og kan findes på Datatilsynets hjemmeside.

Datarådets medlemmer
Pr. 31. december 2007
Formand, højesteretsdommer Henrik Waaben
Næstformand, advokat Janne Glæsel
Professor, dr. jur. Peter Blume
Overlæge Hans Henrik Storm
Direktør Rasmus Kjeldahl
Kommunaldirektør Niels Johannesen
Koncern IT-Sikkerhedschef Kim Aarenstrup

Medlemmerne beskikkes for 4 år ad gangen, og de er personligt udpeget i kraft af deres sagkundskab inden for bestemte sagsområder og er ikke repræsentanter for bestemte interesseorganisationer eller lignende.

Henvendelser til Datarådets medlemmer stiles til sekretariatet: Datatilsynet, Borgergade 28, 5., 1300 København K.

Sekretariatet

Sekretariatet varetager Datatilsynets daglige forretninger. Sekretariatet ledes af en direktør.

Ansatte i sekretariatet.
Pr. 31. december 2007

Direktør, cand. jur. Janni Christoffersen
Kontorchef, cand. jur. Lena Andersen
IT-chef, civilingeniør, Ib Alfred Larsen
Chefkonsulent, cand. jur. Annette Haupt
IT-sikkerhedskonsulent Tina-Maria Jørgensen
IT-sikkerhedskonsulent Erik Skovfoged
Specialkonsulent, mag. art. Camilla Daasnes
Fuldmægtig, cand. jur. Lotte Biehe
Fuldmægtig, cand. jur. Christine Jensen Boeskov
Fuldmægtig, cand. jur. Christian Tolstrup Christensen
Fuldmægtig, cand. jur. Emil Paldam Folker
Fuldmægtig, cand. jur. Astrid Gade
Fuldmægtig, cand. jur. Jens Harkov Hansen
Fuldmægtig, cand. jur. Maria Joost
Fuldmægtig, cand. jur. Karina Kok Jørgensen (orlov)
Fuldmægtig, cand. jur. Camilla Metz Larsen
Fuldmægtig, cand. jur. Inge Birgitte Møberg
Fuldmægtig, cand. jur. Tina Susanne Nielsen
Fuldmægtig, cand. jur. Birgitte Mullesgaard Pedersen
Fuldmægtig, cand. jur. Jesper Husmer Pedersen
Fuldmægtig, cand. jur. Ole Terkelsen
Fuldmægtig, cand. jur. Anders Thøgersen
IT-medarbejder Eva Caspersen
Kontorfuldmægtig Anne-Marie Müller
Kontorfuldmægtig Suzanne Stenkvist
Kontorfuldmægtig Pernille Jensen
Overassistent Mette Maj Leilund
Overassistent Helle Jensen
Stud. jur. Bjarke Stig Andersen
Stud. jur. Stina Cathrine Nøhr
Stud. jur. Mia Korsholm Kristensen
Stud. jur. Mads Pedersen
Stud.jur. Anna Rudolf

Datatilsynets ressourcer

Tilsynets bevillingsmæssige forhold mv. fremgår af Datatilsynets årsrapport 2007. Årsrapporten er offentliggjort på tilsynets hjemmeside.

Persondataloven

Persondataloven, jf. lov nr. 429 af 31. maj 2000 med senere ændringer, trådte i kraft den 1. juli 2000. Datatilsynets årsberetning 2000 indeholder baggrunden for og forarbejderne til loven.

I tilknytning til persondataloven har Justitsministeriet udsendt en række bekendtgørelser. Endvidere har Datatilsynet udsendt en række vejledninger vedrørende loven.

Datatilsynets hjemmeside

Persondataloven, bekendtgørelserne og vejledningerne kan læses på Datatilsynets hjemmeside: www.datatilsynet.dk under afsnittet om lovgivning. På hjemmesiden under afsnittet om publikationer er det muligt at læse Datatilsynets informationspjece "Persondataloven", som tilsynet udsendte i forbindelse med lovens ikrafttrædelse, ligesom tilsynets årsberetninger og Registertilsynets årsberetninger fra 1996 til 1999 er tilgængelige på hjemmesiden under samme afsnit.

Datatilsynet udarbejder løbende nye tekster og informationsmateriale, der offentliggøres på hjemmesiden sammen med tilsynets afgørelser af mere generel interesse.

Enhver kan gratis tegne et elektronisk abonnement på Datatilsynets hjemmeside, således at abonnenterne automatisk modtager en e-post, når hjemmesiden opdateres. Ved udgangen af december 2007 var der det samme antal abonnenter på Datatilsynets hjemmeside som i 2006, i alt 3.734.

Statistiske oplysninger

Oplysningerne i dette afsnit udgør registreringerne af nye sager i Datatilsynets journalsystem i 2007 og vedrører sager, som er oprettet i løbet af 2007. En del af Datatilsynets sagsbehandling er imidlertid en fortsættelse af eksisterende sager. Dette er for eksempel tilfældet, når en anmeldelse ændres, eller en tilladelse forlænges. Disse sager er af praktiske årsager ikke omfattet af statistikken.

Datatilsynet registrerede 5492 nye sager i perioden fra den 1. januar 2007 til den 31. december 2007. Disse sager fordeler sig således:

Datatilsynets egen administration mv.	280
Lovforberedende arbejde	247
Forespørgsler og klager vedrørende private	662
Forespørgsler og klager vedrørende offentlige myndigheder	360
Anmeldelse for den private sektor	1.939
Anmeldelser for den offentlige sektor	1.729
Sager på Datatilsynets eget initiativ (egen drift-sager)	113
Sikkerhedsspørgsmål	14
Internationale sager	133
Datatilsynets kompetence efter anden lovgivning	15

I det følgende uddybes tallene for nogle af de nævnte kategorier af sager.

Forespørgsler og klager vedrørende private
Datatilsynet registrerede i alt 662 nye sager om forespørgsler og klager vedrørende private dataansvarlige.

Sagerne havde følgende fordeling over forskellige virksomhedstyper:

Almindelige virksomheder	83
Den finansielle sektor	44
Fagforeninger, a-kasser, pensionskasser mv.	19
Telesektoren	74
Foreninger og organisationer	63
Sundhedssektoren (medicinalfirmaer, klinikker, læger mv.)	23
Kreditoplysningsbureauer	113
Advarselsregistre	14
Stillingsbesættende virksomheder	5
Ansøgninger om tilladelser	113
Diverse	120
Sager af generel karakter	0
Edb-servicebureauer	1

Fordelingen mellem klager og forespørgsler i sager, som Datatilsynet færdigbehandlede i 2007[1], var:

Klager	28,5%
Forespørgsler	71,5%

Forespørgsler og klager vedrørende offentlige myndigheder
Datatilsynet registrerede i alt 360 nye sager med klager og forespørgsler vedrørende offentlige myndigheder.

Sagerne var fordelt således:

Statslige myndigheder	142
Amtskommuner	20
Primærkommuner	97
Ansøgning om tilladelser	97
Diverse	4

Fordelingen mellem klager og forespørgsler i sager, som Datatilsynet færdigbehandlede i 2007[2], var:

Klager	8%
Forespørgsler	92%

Anmeldelser for den private sektor
Datatilsynet registrerede i alt 1939 nye sager om anmeldelser for den private sektor. Fordelingen af sagerne var:

Forskning og statistik	1.452
Privates behandling af oplysninger om rent private forhold	439
Advarselsregistre	1
Spærrelister	6
Kreditoplysningsbureauer	0
Stillingsbesættende virksomheder	23
Edb-servicebureauer	16
Diverse sager af generel karakter	2

1 I lighed med Datatilsynets Årsberetning 2006 er tallene for 2007 ikke opgjort på grundlag af sager, som er oprettet i 2007, men på grundlag af sager, som Datatilsynet har færdigbehandlet i 2007. Heriblandt er sager oprettet i 2007 og 2006 samt enkelte fra 2005. Opgørelsesmetoden skyldes et ønske om at opgøre tallene på en måde, så de ikke ændrer sig afhængig af, hvornår man opgør dem.
2 Se note 1.

Anmeldelser for den offentlige forvaltning
Datatilsynet registrerede i alt 1.729 nye sager om anmeldelser for den offentlige sektor. Fordelingen af sagerne var:

Fællesanmeldelser	4
Kommuner	28
Amtskommuner	18
Statslige myndigheder	302
Tilslutninger, kommuner	1.377
Tilslutninger, amtskommuner	0
Tilslutninger, statslige myndigheder	0
Diverse/sager af generel karakter	0

Sager på Datatilsynets eget initiativ
Datatilsynet registrerede i alt 113 nye sager oprettet på tilsynets eget initiativ. Fordelingen af sagerne var:

Inspektion og kontrol vedrørende private	37
Inspektion og kontrol vedrørende offentlige myndigheder	34
Sager rejst på grundlag af presseomtale og lign.	41
Diverse/sager af generel karakter	0

Sikkerhedsspørgsmål
Datatilsynet registrerede i alt 14 nye sager under kategorien sikkerhedsspørgsmål. Fordelingen af sagerne var:

Private	7
Offentlige	3
Diverse	4

Internationale sager

Datatilsynet registrerede i alt 133 nye internationale sager. Fordelingen af sagerne var:

Forespørgsler fra udlandet	52
Nordisk tilsynssamarbejde	6
Europarådet	5
EU	53
Datakommissærsamarbejdet	14
OECD	1
Diverse/sager af generel karakter	2

Personalesammensætning

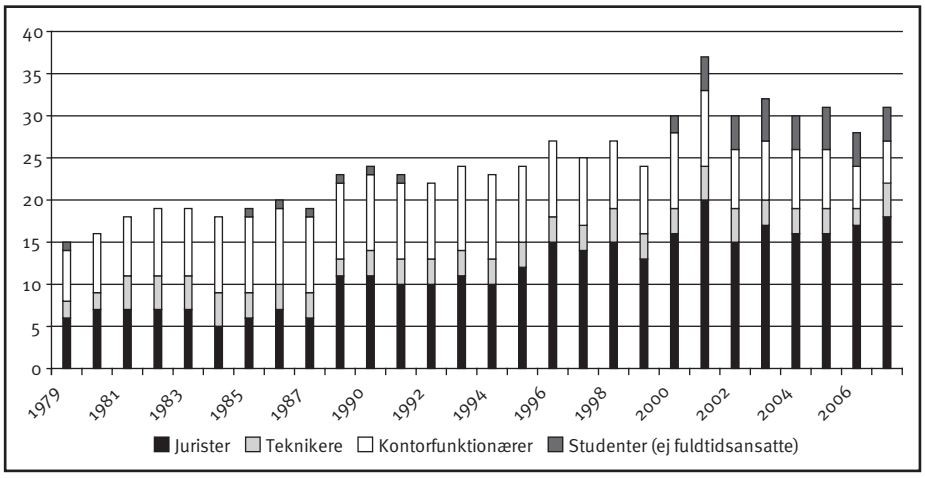

Antal sager

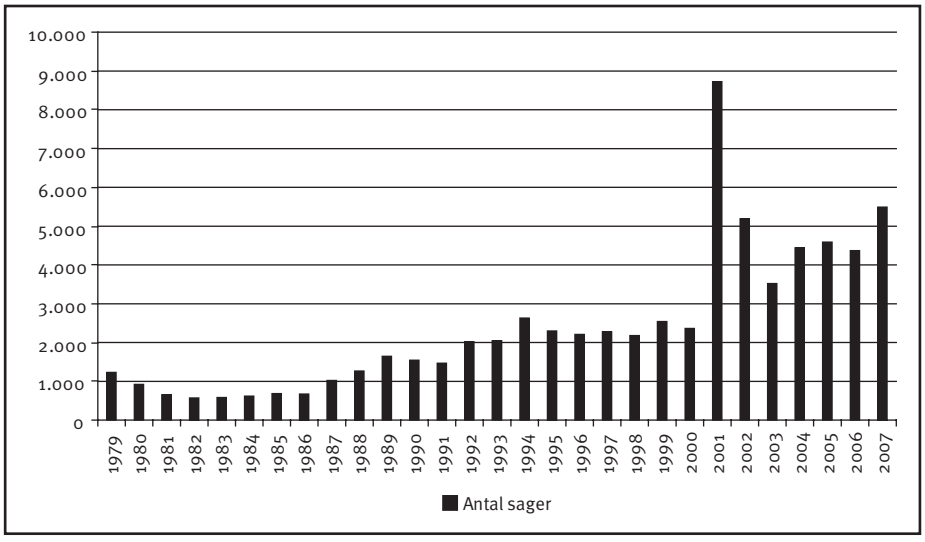

Antal inspektioner

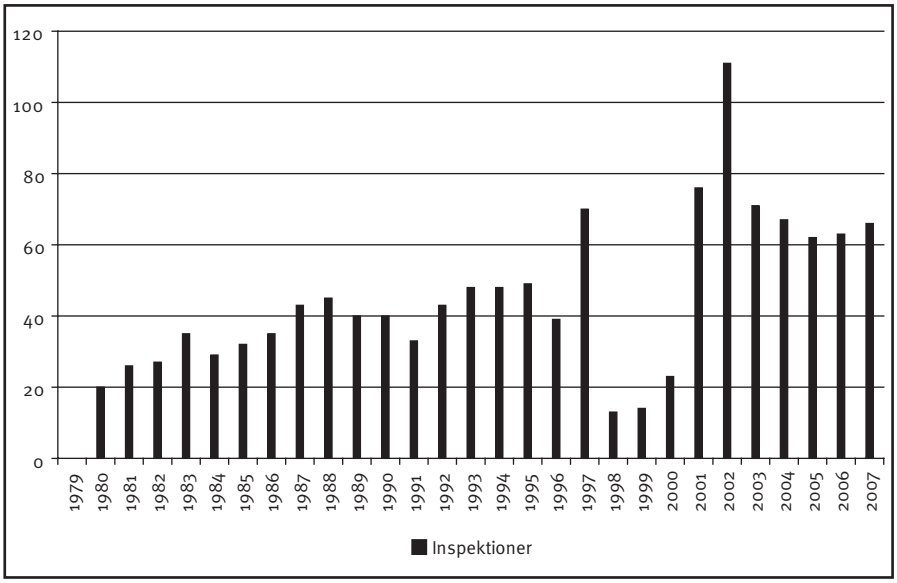

Udtalelser over lovforslag mv.

Lovforslag om sikkerhed ved bestemte sportsbegivenheder

1. Justitsministeriet anmodede om Datatilsynets bemærkninger til forslag til lov om sikkerhed ved bestemte sportsbegivenheder.

Lovforslaget vedrørte oprettelsen af det såkaldte "Hooliganregister". Ifølge forslaget kunne politiet meddele en person generel karantæne (et forbud mod at opholde sig ved bestemte sportsbegivenheder), hvis den pågældende var sigtet for en strafbar handling i forbindelse med en bestemt sportsbegivenhed, og der ville være grund til at tro, at den pågældende på ny ville foretage strafbare handlinger inden for det område, som karantænen ville omfatte.

Lovforslaget ville indebære en fravigelse af persondatalovens regulering for så vidt angår politiets videregivelse af oplysninger om karantæne og den efterfølgende behandling af disse oplysninger hos kontrollørerne.

Efter forslaget skulle kontrollører/sportsklubber således modtage oplysninger fra politiet om, hvem der var meddelt karantæne, og hvordan de pågældende personer så ud.

2. Lovforslaget rejste efter Datatilsynets opfattelse væsentlige spørgsmål i forhold til såvel persondatalovens bestemmelser som databeskyttelsesdirektivet.

Justitsministeriet havde forholdt sig til en række af disse spørgsmål i lovforslagets bemærkninger. Ministeriet havde således redegjort for, i hvilket omfang persondatalovens regler blev fraveget med hensyn til de foreslåede bestemmelser om politiets videregivelse af oplysninger om karantæner til kontrollørerne og disses behandling af de modtagne oplysninger.

Datatilsynet anførte, at det angivne formål med lovforslaget – at forebygge uroligheder blandt publikum og øge sikkerheden – var sagligt og anerkendelsesværdigt.

Tilsynet anførte dog, at der med lovforslaget ville skabes adgang til videregivelse af følsomme oplysninger alene på grundlag af en sigtelse. Denne videregivelse af oplysninger skulle finde sted uden samtykke, og oplysningerne ville blive givet til en større, noget diffus og skiftende kreds af private aktører uden en professionel baggrund med hensyn til håndtering af følsomme personoplysninger.

På denne baggrund var det bl.a. Datatilsynets opfattelse, at en sådan spredning af oplysninger om sigtelser og formodede strafbare forhold til en bred kreds af personer indebar en øget risiko for, at de pågældende følsomme oplysninger blev behandlet i strid med persondataloven.

Det var herefter Datatilsynets opfattelse, at der med lovforslaget ville blive lagt op til en videregivelse af følsomme personoplysninger – og efterfølgende behandling af disse hos private aktører – uden nogen sikkerhed for, at dette ville være egnet til at opnå det formål, der ønskedes forfulgt med forslaget.

Datatilsynet stillede sig på denne baggrund tvivlende overfor, om der var den fornødne proportionalitet mellem videregivelsen af følsomme personoplysninger og opfyldelsen af de formål, der var beskrevet i forslaget.

Under henvisning til grundlæggende databeskyttelsesretlige principper om proportionalitet og nødvendighed samt sikring af, at de behandlede oplysninger ville være retvisende, fandt Datatilsynet derfor, at forslaget i sin daværende form gav anledning til betænkeligheder i forhold til beskyttelsen af de registreredes personers privatliv.

På denne baggrund var det Datatilsynets vurdering, at lovforslaget kun burde gennemføres, hvis vægtige samfundsmæssige hensyn talte herfor. Dette måtte efter Datatilsynets opfattelse bero på en politisk vurdering.

Lovforslag om ændring af lov om Det Centrale Dna-profil-register, retsplejeloven, lov om registrering af køretøjer og lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.

1. Justitsministeriet anmodede om Datatilsynets bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om Det Centrale Dna-profil-register, retsplejeloven, lov om registrering af køretøjer og lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (gennemførelse af Prümafgørelsen om udveksling af oplysninger om dna-profiler, fingeraftryk og køretøjer mv.).

Formålet med lovforslaget var bl.a. at foretage ændringer af lovgivningen for at gennemføre udkastet til Rådets afgørelse om intensivering af det grænseoverskridende samarbejde, navnlig om bekæmpelse af terrorisme og grænseoverskridende kriminalitet (den såkaldte Prümafgørelse). Dette vil bl.a. indebære, at der blev givet myndigheder i andre EU-medlemsstater online-adgang til DNA-registret, fingeraftryksregistret og køretøjsregistret i Danmark.

2. Datatilsynet henviste indledningsvist til sin tidligere udtalelse fra 2006 om Prüm-konventionen, herunder de betænkeligheder som tilsynet dengang gav udtryk for. Tilsynet forudså i den forbindelse bl.a., at en online-adgang i praksis ville gøre det meget vanskeligt og eventuelt umuligt at kontrollere, om den modtagende myndighed havde brug for oplysningerne for at kunne varetage dens lovmæssige opgaver.

Vedrørende oplysninger i DNA-registeret og fingeraftryksregisteret noterede Datatilsynet sig, at der var tale om etablering af et såkaldt hit/no-hit system.

Tilsynet noterede sig endvidere, at Prümafgørelsen indeholdt en række skærpede krav til databeskyttelsen, herunder en udtrykkelig formålsbegrænsning, begrænset videregivelsesadgang samt krav til transmissionssikkerhed og logning af anvendelser af personoplysninger.

Prümafgørelsen imødekom således en række af de krav, som tidligere var fremkommet fra de europæiske datatilsynsmyndigheder, og som fremgik af tilsynets tidligere udtalelse fra 2006.

Dette ændrede imidlertid efter Datatilsynets opfattelse ikke ved det forhold, at myndighedspersoner i andre medlemsstater, der måtte misbruge adgangen til opslag, ikke ville kunne drages til ansvar efter dansk lovgivning.

Datatilsynet måtte derfor fortsat udtrykke betænkelighed ved den adgang til at indhente oplysninger direkte fra danske registre, som Prümafgørelsen lagde op til.

Datatilsynet udtalte herefter, at en adgang til DNA-profil-registret, finger- og håndaftryksregistret og køretøjsregistret som foreslået alene burde gennemføres, hvis vigtige samfundsmæssige hensyn talte herfor. Dette måtte efter Datatilsynets opfattelse i sidste ende bero på en politisk vurdering.

3. Lovforslaget lagde endvidere op til, at Justitsministeriet ville udstede en bekendtgørelse i medfør af persondatalovens § 72 om behandling af personoplysninger i forbindelse med Prümsamarbejdet.

I den forbindelse gjorde Datatilsynet opmærksom på, at hvis de udvekslede oplysninger indgår i manuelle (papir)sager hos politi og anklagemyndighed, finder persondataloven ikke anvendelse. Datatilsynet mente herefter ikke, at persondatalovens anvendelsesområde for den offentlige forvaltning kunne udvides i en bekendtgørelse efter § 72 til at omfatte manuelle (papir)sager i den offentlige forvaltning.

4. Det fremgik endvidere af lovforslaget, at den påtænkte bekendtgørelse bl.a. ville indeholde regler, der udvidede den registreredes adgang til at anfægte oplysninger og til at kræve oplysninger slettet eller berigtiget.

Datatilsynet understregede i den forbindelse vigtigheden af, at man allerede ved planlægningen og etableringen af de tekniske systemer til håndtering af udvekslede oplysninger skulle være opmærksom på disse krav, da almindelige elektroniske dokumenthåndteringssystemer som udgangspunkt ikke tillader sletning af enkeltoplysninger.

5. Vedrørende adgangen til det danske motorkøretøjsregister, ville denne ikke blive begrænset til det såkaldte hit/no-hit system. De oplysninger, der ville blive givet udenlandske myndigheder terminaladgang til, ville være oplysninger vedrørende ejeren og/eller brugeren af motorkøretøjet samt oplysninger vedrørende selve motorkøretøjet.

Søgningen i registeret skulle efter de foreslåede regler være til brug for en konkret straffesag eller en konkret sag om opretholdelse af den offentlige sikkerhed.

Datatilsynet anførte, at tilsynet ikke ud af de foreliggende oplysninger kunne se, hvorledes man i praksis forestillede sig adgangen begrænset til de foreslåede tilfælde. Datatilsynet opfordrede derfor til, at man ved planlægningen og etableringen af de tekniske systemer til håndtering af denne terminaladgang skulle være særlig opmærksom herpå, eksempelvis således at der ikke teknisk ville kunne foretages masseudtræk i forhold til bestemte typer køretøjer.

6. Datatilsynet forudsatte i øvrigt, at den transmission af personoplysninger, der ville ske i forbindelse med den påtænkte terminaladgang, beskyttedes i overensstemmelse med persondataloven og sikkerhedsbekendtgørelsens krav.

Tilsynet noterede sig afslutningsvist, at der i selve Prümafgørelsen var fastsat krav til datasikkerheden på en række områder, herunder at der skal sikres logning og registrering ved både ikke-elektronisk og elektronisk søgning og levering af personoplysninger.

Internationalt arbejde

Indledning

Som beskrevet i tidligere årsberetninger, senest i Datatilsynets Årsberetning for 2006, har der siden 1979 – men især fra 1989 – udviklet sig et omfattende regelsæt på databeskyttelsesområdet, som har fået stadig større betydning for Datatilsynets arbejde. På Datatilsynets hjemmeside er de regelsæt, som nærmere vil blive omtalt, tilgængelige via link under "Internationalt".

Den væsentligste ældre konvention på området er Europarådets konvention af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger, som trådte i kraft i 1985.

Forud herfor var i september 1980 fremkommet OECDs internationalt dækkende Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data, som indeholder en række hovedprincipper for persondatabeskyttelse, og som har størst betydning for de lande, der ikke har ratificeret Europarådskonventionen.

Særligt afgørende har dog været udviklingen inden for EU med vedtagelse af direktiver gældende for det indre marked (søjle I-området), bl.a. det generelle databeskyttelsesdirektiv, men også – afledt af det stigende europæiske samarbejde mellem kontrollerende myndigheder i de enkelte EU-medlemsstater (politi, toldvæsen og asylmyndigheder) – vedtagelse af en række konventioner, som efterhånden er blevet inddraget under EU, og som er omfattet af Amsterdamtraktatens afsnit VI om politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager (søjle III-området). Disse konventioner indeholder specifikke regler om persondatabeskyttelse og om tilsyn med overholdelse af disse regler.

Både FN's Menneskerettighedskonvention og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention indeholder bestemmelser, der omhandler respekten for privatlivets fred.

Af generel betydning er det også, at artikel 8 i EU-Charteret om grundlæggende rettigheder – underskrevet i december 2000 – indeholder en bestemmelse, som særligt vedrører persondatabeskyttelse. Også heri er retten til databeskyttelse anerkendt som en grundlæggende menneskeret.

Artikel 8 har følgende ordlyd (EF-tidende 18.12.2000 C 364/01):

1. Enhver har ret til beskyttelse af personoplysninger, der vedrører ham/hende.

2. Disse oplysninger skal behandles rimeligt, til udtrykkeligt angivne formål og på grundlag af de berørte personers samtykke eller på et andet berettiget ved lov fastsat grundlag. Enhver har ret til adgang til indsamlede oplysninger, der vedrører ham/hende og til berigtigelse heraf.

3. Overholdelsen af disse regler er underlagt en uafhængig myndighedskontrol.

En engelsk oversættelse af lov om behandling af personoplysninger er tilgængelig på Datatilsynets hjemmeside www.datatilsynet.dk.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af det formelle grundlag for tilsynets aktiviteter på det internationale område, suppleret med oplysninger om de væsentligste sager, som tilsynet har beskæftiget sig med i 2007. Desuden omtales også det mere uformelle, internationale samarbejde, som har udviklet sig gennem årene.

Europarådet

Konventionens navn: Den europæiske konvention af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger (COE 180).

Ikrafttræden: Den 1. februar 1990 i Danmark.

Efter sammenlægningen i 2003 af Den Rådgivende Komité T-PD (Consultative Committee T-PD) og Databeskyttelsesekspertgruppen (CJ-PD) på grund af manglende økonomiske ressourcer har T-PD fortsat CJ-PDs arbejde med behandling af personoplysninger ved brug af biometriske data. T-PDs drøftelser vedrørende biometri er beskrevet i en statusrapport (progress report), som kan ses på Europarådets hjemmeside.

T-PD vedtog i 2000 et forslag til tillægsprotokoltekst til konventionen, som vedrører oprettelse af databeskyttelsesmyndigheder og forholdet til tredjelande. Tillægsprotokollen blev i 2001 vedtaget af Ministerkomitéen og efterfølgende fremlagt til underskrivelse. I slutningen af 2005 har 30 lande, heraf Danmark, underskrevet tillægsprotokollen, heraf har 15 lande ratificeret protokollen.

Datatilsynet deltog i foråret 2007 i Den Rådgivende Komité T-PDs plenarmøde.

Europarådets hjemmeside kan findes via et link fra Datatilsynets hjemmeside.

Den Europæiske Union

Europol-konventionen

Konventionens navn: Konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen).

Ikrafttræden: I Danmark blev gennemførelsen af konventionen vedtaget ved lov nr. 415 af 10. juni 1997. Ifølge lovens § 6 fastsætter justitsministeren tidspunktet

for lovens ikrafttræden. Ved bekendtgørelse nr. 508 af 23. juni 1999 er det fastsat, at loven træder i kraft den 1. juli 1999. Loven er senere ændret ved lov nr. 1435 af 22. december 2004, der bl.a. gennemfører 3 protokoller til ændring af Europol-konventionen. Det drejer sig om Rådets retsakt af 30. november 2000 (EFT 2000 C 358/1), Rådets retsakt af 28. november 2002 (EFT 2002 C 312/1) samt Rådets retsakt af 27. november 2003 (EUT 2004 nr. 2/3). Gennemførelsen af de 2 første protokoller trådte i kraft den 29. marts 2007, mens ikrafttrædelsesdatoen for den 3. protokol var den 18. april 2007, jf. bekendtgørelse nr. 165 af 8. februar 2007.

Kommissionen har fremlagt et forslag til Rådets afgørelse om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol). Formålet med forslaget er at erstatte den nuværende Europol-konvention med en rådsafgørelse. Dette vil medføre en række ændringer med hensyn til Europols organisering, finansiering, mandat, databeskyttelse mv. Forslaget vil – når det bliver vedtaget – betyder ændringer i Europolloven.

Formål: Gennem oprettelse af en europæisk politienhed med en national enhed i hver EU-medlemsstat at forbedre effektiviteten hos medlemsstaternes kompetente myndigheder og disses samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af bl.a. terrorisme, ulovlig narkotikahandel og andre former for grov international kriminalitet.

Arbejdsopgaver: Efter konventionen skal der føres tilsyn med den europæiske politienhed Europol, som fysisk er placeret i Haag, og hvis virksomhed formelt påbegyndtes den 1. juli 1999. Dette tilsyn varetages af Den Fælles Kontrolinstans, og hertil knytter sig Det Fælles Klageudvalg, jf. artikel 24, som skal behandle konkrete klager. Datatilsynet er repræsenteret ved 2 medlemmer i Den Fælles Kontrolinstans, hvoraf 1 medlem er indtrådt i Det Fælles Klageudvalg. Ved Retsakt nr. 1/99, udstedt den 22. april 1999 (1999/C 149/01) og offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende den 28. maj 1999, har Den Fælles Kontrolinstans efter godkendelse i Rådet fastsat sin forretningsorden, som trådte i kraft den 30. april 1999.

Den Fælles Kontrolinstans har i 2007 afholdt 4 møder, hvor man bl.a. har drøftet det nye retsgrundlag for Europol, it-projekter i regi af Europol, en oplysningsbrochure og kontrolinstansens 3. aktivitetsrapport (perioden november 2004 til oktober 2006). Udtalelserne fra Den Fælles Kontrolinstans kan findes på kontrolinstansens hjemmeside http://europoljsb.consilium.europa.eu/default.asp?lang=DA

Det Fælles Klageudvalg har i 2007 afholdt 4 møder. Klageudvalgets afgørelser kan findes på Den Fælles Kontrolinstans' hjemmeside.

Registertilsynet – nu Datatilsynet – er udpeget som national kontrolinstans efter konventionens artikel 23. Europol er forbundet med en national forbindelsesenhed, som oprettes eller udpeges efter artikel 4, jf. gennemførelseslovens § 3. Denne nationale forbindelsesenhed er i Danmark etableret i Rigspolitiets regi.

Schengen-konventionen (Schengen-samarbejdet)
Konventionens navn: Konvention om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen med de fælles grænser (Schengen-konventionen).

Formål: Schengen-regelgrundlaget fastlægger to overordnede formål: Dels at etablere fri personbevægelighed over de indre grænser, dels at styrke indsatsen mod international kriminalitet og illegal indvandring. Formålene skal bl.a. opfyldes ved hjælp af udveksling af oplysninger og erfaringer til brug for de enkelte landes bekæmpelse af kriminalitet.

Ikrafttræden: Folketinget bemyndigede ved lov nr. 418 af 10. juni 1997 om Danmarks tiltrædelse af Schengen-konventionen regeringen til at ratificere tiltrædelsesaftalen på Danmarks vegne, og ratifikationen fandt sted den 23. september 1997. Loven blev delvis sat i kraft (§ 1, jf. § 4, stk. 1), men således at Justitsministeriet blev bemyndiget til at fastsætte ikrafttrædelsestidspunktet for lovens øvrige bestemmelser. I medfør af lovens § 4, stk. 2, traf justitsministeren ved bekendtgørelse nr. 1366 af 20. december 2000 bestemmelse om, at lovens regler om Schengen-informationssystemet trådte i kraft den 1. januar 2001 og at lovens øvrige bestemmelser trådte i kraft den 25. marts 2001. Loven er senere ændret ved lov nr. 227 af 2. april 2003 og lov nr. 448 af 9. juni 2004.

Retsgrundlaget for anden generation af Schengen-informationssystemet (SIS II) kom på plads i 2007 med Rådets vedtagelse den 12. juni 2007 af rådsafgørelsen om oprettelse, drift og brug af SIS II. Forordningen om oprettelse, drift og brug af SIS II samt forordningen om adgang til SIS II for de tjenester i medlemsstaterne, der har ansvaret for udstedelse af registreringsattester for motorkøretøjer, vedtog Rådet allerede den 20. november 2006.

Ved lov nr. 521 af 6. juni 2007 er justitsministeren bl.a. bemyndiget til at fastsætte ikrafttrædelsestidspunktet (§ 2, stk. 2) for lovens bestemmelse om, at bestemmelserne i rådsafgørelsen og forordningen om oprettelse, drift og brug af anden generation af SIS II gælder i Danmark. Justitsministeren har endnu ikke fastsat et sådant ikrafttrædelsestidspunkt.

Arbejdsopgaver: I henhold til konventionens artikel 115 er der nedsat en fælles tilsynsmyndighed, der bl.a. skal føre tilsyn med Schengen-informationssystemets tekniske støttefunktion (C.SIS), som fysisk er placeret i Strasbourg.

Repræsentanter for tilsynene i de 3 nordiske EU-medlemsstater samt Island og Norge har siden foråret 1997 haft mulighed for at deltage i Den Fælles Tilsynsmyndigheds møder. Efter Danmarks indtræden i Schengen-samarbejdet har Datatilsynet deltaget i møderne som medlem.

Den Fælles Tilsynsmyndighed Schengen har i 2007 afholdt 4 møder. Tilsynsmyndigheden har i samarbejde med Schengen-landene, herunder de associerede lande, Norge og Island, bl.a. foretaget visse fælles undersøgelser af landenes brug af artiklerne 99 og 111 i Schengen-konventionen. Den 18. december 2007 vedtog Den Fælles Tilsynsmyndighed Schengen rapporter herom.

I forbindelse med Datatilsynets undersøgelse af den danske brug af Schengenkonventionens artikel 99, der blev endeligt afsluttet i februar 2007, foretog tilsynet en stikprøvekontrol af de danske indberetninger. Datatilsynet påpegede i den forbindelse enkelte forhold over for Rigspolitiet, bl.a. om korrekt angivelse af navne. Rigspolitiet har efterfølgende bragt disse forhold i orden og har i den forbindelse opdateret de interne skriftlige retningslinier i henhold til Schengenkonventionens artikel 99.

Datatilsynet er udpeget som tilsynsmyndighed efter konventionens artikel 114 og 128, jf. gennemførelseslovens § 2, stk. 3, hvilket bl.a. indebærer, at der skal føres tilsyn med den nationale del af SIS-systemet (N.SIS), som er en kopi af C. SIS. I Danmark er den nationale del af SIS-systemet oprettet i Rigspolitiets regi.

Toldinformations-systemet
Konventionens navn: Konvention udarbejdet på grundlag af artikel K.3. i traktaten om Den Europæiske Union om brug af informationsteknologi på toldområdet.

Formål: At danne grundlag for oprettelse af "Toldinformationssystemet (CIS)", som skal bidrage til forebyggelse, efterforskning og retsforfølgning af alvorlige overtrædelser af de nationale love ved gennem en hurtig udbredelse af oplysninger at øge effektiviteten i samarbejds- og kontrolprocedurerne hos toldadministrationerne i medlemsstaterne.

Ikrafttræden: Konventionen blev undertegnet den 26. juli 1995, og Danmark ratificerede konventionen den 1. november 2000. Konventionen trådte i kraft den 23. december 2005.

Arbejdsopgaver: I henhold til konventionens artikel 17 skal medlemsstaterne udpege en national tilsynsmyndighed med ansvar for beskyttelse af personoplysninger. Datatilsynet er af Skatteministeriet blevet anmodet om at påtage sig opgaven som national tilsynsmyndighed, og tilsynet har givet ministeriet tilsagn om at ville varetage denne opgave.

I henhold til konventionens artikel 18 er der nedsat en fælles tilsynsmyndighed, bestående af 2 repræsentanter fra hver af medlemsstaterne, udpeget blandt medlemsstaternes uafhængige tilsynsmyndigheder. Denne myndighed fører tilsyn med en central database, som er oprettet i EU-regi i Bruxelles, med terminaladgang for samtlige medlemsstaters myndigheder.

Den Fælles Tilsynsmyndighed Toldinformationssystemet har i 2007 afholdt 4 møder og har bl.a. vedtaget 2 rapporter om henholdsvis en undersøgelse af medlemsstaternes brug af CIS og om en inspektion i Bruxelles af CIS, 3. søjle.

CIS-toldinformationssystemet skal udgøre en del af en fælles edb-database, hvori der også indgår oplysninger, som er omfattet af Rådets Forordning (EF) nr. 515/97 af 13. marts 1997 om gensidig bistand mellem medlemsstaternes administrative myndigheder og om samarbejde mellem disse og Kommissionen med henblik på at sikre den rette anvendelse af told- og landbrugsbestemmelserne. Tilsynet med den forordningsregulerede del af systemet (søjle I) føres af den uafhængige kontrolinstans, der er omhandlet i EU-traktatens artikel 286.

Sekretariatet for de fælles tilsynsmyndigheder
Rådet har den 17. oktober 2000 (2000/641/RIA) under henvisning til artikel 30 og artikel 34, stk. 2, litra c), i traktaten om Den Europæiske Union truffet afgørelse om oprettelse af et sekretariat for de fælles tilsyns-/kontrolmyndigheder vedrørende databeskyttelse, der er oprettet i henhold til konventionen om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen), konventionen om brug af informationsteknologi på toldområdet og konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser (Schengen-konventionen), se EF-Tidende 2000, nr. L 271 af 24. oktober 2000, s. 1-3.

Det er udtrykkeligt fastslået, at databeskyttelsessekretariatet skal være uafhængigt, idet det ved udførelsen af sine opgaver kun er bundet af instrukser fra de fælles tilsynsmyndigheder. Af praktiske grunde er databeskyttelsessekretariatets administration dog tæt knyttet til Generalsekretariatet for Rådet. I overensstemmelse med Rådets afgørelse begyndte sekretariatet sit virke i september 2001. Sekretariatet ledes af en jurist med stor erfaring inden for databeskyttelse.

Napoli II-konventionen
Konventionens navn: Konvention, udarbejdet på grundlag af artikel K.3. i traktaten om Den Europæiske Union om gensidig bistand og samarbejde mellem toldmyndighederne (Napoli II).

Formål: At styrke EU-toldmyndighedernes samarbejde vedrørende vareoverførsler over såvel medlemslandenes indre grænser som over grænser fra tredjelande

med ulovlige varer (narkotika, våben og børnepornografi mv.) samt ulovlig handel med højtbeskattede varer.

Ikrafttræden: Konventionen blev undertegnet den 18. december 1997. Napoli II-konventionen erstatter konventionen af 7. september 1967 om gensidig bistand mellem EU-landenes toldforvaltninger (Napoli I-konventionen), der blev tiltrådt af Danmark i forbindelse med indtrædelsen i EF i 1973. Napoli I-konventionen blev ophævet ved ikrafttrædelsen af Napoli II-konventionen.

Arbejdsopgaver: Ifølge Napoli II-konventionens artikel 25, litra i), træffer hver enkelt medlemsstat passende foranstaltninger for ved hjælp af effektiv kontrol at sikre, at nævnte artikel overholdes. Artikel 25 indeholder en række regler om databeskyttelse. Den enkelte medlemsstat kan overdrage disse kontrolopgaver til den nationale tilsynsmyndighed, der er omhandlet i artikel 17 i CIS-konventionen.

I lov nr. 482 af 7. juni 2001 om Danmarks tiltrædelse af konventionen om gensidig bistand og samarbejde mellem toldmyndighederne (Napoli II-konventionen), vedtaget den 15. maj 2001, er Datatilsynet indsat som tilsynsmyndighed efter konventionens artikel 25, jf. lovens § 4, stk. 2. Lovens § 1, stk. 1, § 2, stk. 1, og § 3 trådte i kraft dagen efter bekendtgørelse i Lovtidende. Skatteministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af lovens øvrige bestemmelser.

Eurodac-systemet
Forordningens navn: Rådets forordning (EF) nr. 2725/2000 om oprettelse af "Eurodac" til sammenligning af fingeraftryk med henblik på en effektiv anvendelse af Dublin-konventionen (EF-Tidende Nr. L 316 af 15/12/2000, s. 1), vedtaget af EU-Rådet den 11. december 2000. Forordningen trådte i kraft den 15. december 2000.

Som følge af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender deltog Danmark ikke i vedtagelsen af forordningen, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark. Danmark er imidlertid blevet tilknyttet Eurodac-systemet på mellemstatsligt grundlag.

Formålet med Eurodac-forordningen er at fastlægge regler for oprettelse af en elektronisk database af fingeraftryk af asylansøgere og visse andre personer til brug ved anvendelsen af Dublin-konventionen, der indeholder bestemmelser til fastsættelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandling af en asylansøgning. EU-medlemsstaterne kan gennem databasen udveksle fingeraftryk af en asylansøger med henblik på at afklare, om denne tidligere har søgt asyl i en anden medlemsstat.

Det følger af Eurodac-forordningens artikel 19, stk. 1, at hver medlemsstat drager omsorg for, at den eller de nationale tilsynsmyndigheder, der udpeges i henhold til artikel 28, stk. 1, i direktiv 95/46/EF, i fuld uafhængighed og i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats nationale ret overvåger, at den pågældende medlemsstats behandling af personoplysninger er i overensstemmelse med Eurodac-forordningen.

Af udlændingelovens § 58 c, stk. 3, fremgår, at Datatilsynet her i landet fører tilsyn med behandlingen og anvendelsen af de oplysninger, der er videregivet og modtaget efter reglerne i Eurodac-forordningen.

I 2007 blev der afholdt 3 møder i Eurodac, hvor bl.a. den fælles koordinerede inspektionsindsats i 2006 blev drøftet.

Det generelle databeskyttelsesdirektiv
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger er det vigtigste internationale regelsæt for Danmark inden for databeskyttelsesområdet. Direktivet trådte i kraft den 24. oktober 1998 og er med persondatalovens ikrafttræden den 1. juli 2000 gennemført i Danmark.

Arbejdsopgaver: Direktivet giver Europa-Kommissionen forskellige beføjelser efter en særlig komitéprocedure, jf. artikel 31, bl.a. vedrørende forholdet til tredjelande, det vil sige lande uden for EU. I henhold til direktivets artikel 29 er der nedsat en "gruppe vedrørende beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger", den såkaldte "Artikel 29-gruppe". Gruppen er rådgivende og uafhængig og består af repræsentanter fra den eller de tilsynsmyndigheder, som hver medlemsstat har udpeget, af en repræsentant fra den eller de myndigheder, der er oprettet for fællesskabsinstitutionerne og -organerne, samt af en repræsentant fra Kommissionen. Kommissionen (Generaldirektoratet for Frihed, Sikkerhed og Retfærdighed) er sekretariat for gruppen.

Artikel 29-gruppen har i 2007 afholdt 4 to-dagsmøder og 1 en-dagsmøde. Datatilsynet har desuden deltaget i en underarbejdsgruppe "Internet Task Force" (nu: Technology Subgroup), som særligt arbejder med beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med anvendelse af internet og anden ny teknologi.

Datatilsynet har endvidere deltaget i en underarbejdsgruppe i forbindelse med Færøernes ansøgning om godkendelse som sikkert 3. land.

Artikel 29-gruppen har i 2007 vedtaget en række henstillinger, udtalelser mv.

Artikel 29-gruppens dokumenter er tilgængelige på Kommissionens hjemmeside, hvortil der er adgang via link fra Datatilsynets hjemmeside. Datatilsynets hjemmeside indeholder yderligere information om arbejdsgruppen og dens dokumenter.

Databeskyttelse internt i EU-institutionerne.
Forordningens navn: EU-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 45/2001 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne og – organerne og om fri udveksling af sådanne oplysninger. Forordningen blev vedtaget den 18. december 2000 og har sit grundlag i traktaten om Det Europæiske Fællesskab, idet der i artikel 286 er optaget en bestemmelse om beskyttelse af personoplysninger, således at der skal gælde databeskyttelsesregler for institutionerne og organer, som er oprettet ved eller på grundlag af denne traktat (EU-Tidende nr. L 8 af 12/1/2001, s.1).

Ikrafttrædelse: Ifølge artikel 51 træder forordningen i kraft på 20. dagen efter offentliggørelsen den 12. januar 2001 i EU-Tidende.

Formålet: Hensigten med forordningen er, at regler svarende til det generelle databeskyttelsesdirektiv og til direktivet om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred inden for telesektoren skal gælde for fællesskabets institutioner og organer i lighed med de nationale gennemførelsesbestemmelser for medlemsstaterne. Forordningen indeholder tillige bestemmelser om oprettelse af en uafhængig kontrolmyndighed.

Kontrolinstansen kaldes "Den europæiske tilsynsførende for Databeskyttelse" og har til opgave at overvåge og sikre overholdelsen af de bestemmelser i forordningen og i enhver anden fællesskabsretsakt, der vedrører beskyttelsen af fysiske personers grundlæggende rettigheder, jf. artikel 41. Der tillægges den tilsynsførende en række hverv og beføjelser, som nærmere er beskrevet i artikel 46 og artikel 47. Det fremgår bl.a., at den tilsynsførende har til opgave at samarbejde med de nationale tilsynsmyndigheder i EU-medlemsstaterne.

Ved Europaparlamentet og Rådets afgørelse af 22. december 2003 blev nederlænderen Peter Johan Hustinx udpeget til europæisk tilsynsførende for databeskyttelse for en femårig periode.

Datatilsynets hjemmeside indeholder en henvisning til hjemmesiden for den europæiske tilsynsførende for databeskyttelse, hvor dennes udtalelser mv. offentliggøres.

Eurojust
Retsgrundlag: Rådets afgørelse af 28. februar 2002 om oprettelse af Eurojust for at styrke bekæmpelsen af grov kriminalitet (Eurojust-afgørelsen).

Ikrafttræden: Rådsafgørelsen nødvendiggjorde ikke lovgivningsmæssige foranstaltninger i Danmark og trådte således i kraft ved offentliggørelsen den 6. marts 2002, jf. afgørelsens artikel 43.

Formål: Eurojust har til opgave at lette den egentlige koordinering mellem medlemslandenes retsforfølgende myndigheder og støtte efterforskningen i kriminalsager vedrørende organiseret kriminalitet, især med udgangspunkt i Europols analyser. Eurojust skal endvidere arbejde tæt sammen med det Europæiske Retlige Netværk vedrørende forenkling og efterkommelse af retsanmodninger.

Arbejdsopgaver: I henhold til Eurojust-afgørelsens artikel 23 oprettes der en fælles kontrolinstans til overvågning af Eurojusts aktiviteter med henblik på at sikre, at disse aktiviteter finder sted i overensstemmelse med Eurojust-afgørelsens bestemmelser vedrørende datasikkerhed. Forretningsordenen for den fælles kontrolinstans blev vedtaget i 2004, og instansen har efterfølgende løbende afholdt møder.

Datatilsynet er repræsenteret i den fælles kontrolinstans.

Det følger af Eurojust-afgørelsen, at den fælles kontrolinstans ved behandlingen af konkrete sager vedrørende databeskyttelsesspørgsmål skal bestå af tre faste dommere suppleret af ad hoc-dommere fra de lande, der er parter i den konkrete sag. En dommer, udpeget af vedkommende medlemsstat, bliver fast medlem i året op til den pågældende medlemsstats overtagelse af formandskabet for Det Europæiske Råd. Datatilsynets repræsentant vil således kun deltage i kontrolinstansens arbejde i de perioder, hvor Danmark har formandskabet for Det Europæiske Råd, og når der indbringes sager for kontrolinstansen vedrørende Danmark.

EU-datakommissærernes arbejde
Alle EUs medlemsstater har nu lovgivning om persondatabeskyttelse.

Der er i Datatilsynets årsberetning 1996, side 18-20, redegjort for samarbejdet mellem EU-datatilsynene, der dog i nogen grad har ændret indhold, efter at der afholdes regelmæssige møder i Artikel 29-gruppen.

Samarbejdet foregår fortsat ved afholdelse af en årlig konference samt et møde, som afholdes i forbindelse med den årlige internationale konference.

I 2007 blev den årlige EU-datatilsynskonference afholdt i Larnaka af det cypriotiske datatilsyn. På konferencen blev der vedtaget 2 deklarationer om henholdsvis anvendelse af "tilgængelighedsprincippet" i forbindelse med retshåndhævelse og forslaget til rammeafgørelsen om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med det politimæssige og strafferetlige samarbejde.

International konference for databeskyttelsesmyndigheder mv.

Det 29. årlige internationale møde for datatilsynsmyndighederne blev i september 2007 afholdt i Montreal. På konferencen blev der vedtaget en resolution om behovet for en global standard for beskyttelse af passageroplysninger. Der blev endvidere vedtaget to resolutioner om henholdsvis udviklingen af internationale standarder og internationalt samarbejde.

En international arbejdsgruppe – International Working Group on Data Protection in Telecommunication – blev etableret i 1983 på initiativ af tilsynsmyndighederne (Data Protection Commissioners) fra en række lande, herunder Danmark, i forbindelse med den internationale konference.

Sekretariatsfunktionen har siden gruppens etablering været varetaget af Berlins Datatilsyn (Berliner Beauftragter für Datenschutz und Informationsfreiheit). Arbejdsgruppen har beskæftiget sig med databeskyttelsesmæssige anliggender inden for telekommunikation i bred forstand, i de senere år i vid udstrækning vedrørende internettet.

Berlin-gruppen, som den omtales, afholder normalt møde to gange om året. Efter ønske fra et eller flere af medlemmerne eller fra den europæiske eller internationale konference behandles en række emner. Resultatet af behandlingen af et emne vil ofte blive udtrykt i en fælles holdning (et "Working Paper"). Disse "Working Papers" kan anvendes i det videre konkrete arbejde med lovgivning eller fastlæggelse af praksis, som behandles internationalt eller nationalt.

Gruppens "Working Papers" og øvrige dokumenter er tilgængelige på tysk eller engelsk på Berlins Datatilsyns hjemmeside (http://www.datenschutz-berlin.de/doc/int/iwgdpt/indeks.htm). Gruppen og dens dokumenter beskrives nærmere på Datatilsynets hjemmeside under Internationalt.

Nordisk samarbejde

Datatilsynet deltog i 2007 i det fællesnordiske sagsbehandlermøde, som blev holdt i Norge. På mødet udvekslede deltagerne oplysninger om såvel generelle som konkrete spørgsmål, bl.a. overvågning af medarbejdere, ytringsfrihed mv. Datatilsynet deltog endvidere i 2007 i nordisk datachefmøde på Island. På mødet blev en række emner drøftet, bl.a. elektroniske patientjournaler, biometri, logning af chat, den registreredes selvbestemmelsesret i forbindelse med forskning mv.

Sikkerhedsspørgsmål

Persondatalovens krav til datasikkerhed

I medfør af persondatalovens § 41, stk. 5, har Justitsministeriet fastsat nærmere regler om de i lovens § 41, stk. 3, anførte sikkerhedsforanstaltninger ved bekendtgørelse nr. 528 af 15. juli 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning. Bekendtgørelsen er siden ændret ved bekendtgørelse nr. 201 af 22. marts 2001. Sikkerhedsbekendtgørelsen findes på tilsynets hjemmeside: www.datatilsynet.dk.

Datatilsynet har udarbejdet vejledning nr. 37 af 2. april 2001 til bekendtgørelse nr. 528 af 15. juli 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning. Vejledningen findes ligeledes på Datatilsynets hjemmeside.

Både bekendtgørelsen og vejledningen retter sig mod behandling af personoplysninger, som foretages for den offentlige forvaltning. For oplysninger, der behandles i den private sektor, gælder umiddelbart persondatalovens § 41, stk. 3.

I flere konkrete sager har Datatilsynet ved vurdering af de sikkerhedsforanstaltninger, der har været truffet af private dataansvarlige, taget udgangspunkt i de anvisninger, som fremgår af sikkerhedsbekendtgørelsen og sikkerhedsvejledningen.

Offentlige myndigheders utilsigtede offentliggørelse af personoplysninger på myndighedens hjemmeside

I 2007 erfarede Datatilsynet, at offentlige myndigheder i flere tilfælde ved en fejl ikke havde overholdt kravene i persondatalovens § 41, stk. 3 i forbindelse med offentliggørelse af personoplysninger, i flere tilfælde via myndighedens hjemmeside.

Efter persondatalovens § 41, stk. 3, skal den dataansvarlige myndighed træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes, samt mod, at oplysningerne kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven.

Nedenfor er kort omtalt 4 sager, hvor en utilsigtet offentliggørelse af personoplysninger fandt sted:

1. Gladsaxe Kommune havde ved en fejl offentliggjort elleve cifre, der indeholdt ti cifre fra et konkret personnummer, på kommunens åbne postliste på kommunens hjemmeside.

Datatilsynet udtalte bl.a., at Gladsaxe Kommune ikke havde udvist den fornødne omhu, og at kommunen dermed ikke havde overholdt kravene i persondatalovens § 41, stk. 3. Henset til, at Gladsaxe Kommune nu flere gange inden for et kortere tidsrum utilsigtet havde offentliggjort fortrolige personoplysninger på kommunens hjemmeside, fandt Datatilsynet det passerede meget kritisabelt. Datatilsynet fandt endvidere grundlag for at orientere byrådet i Gladsaxe Kommune (Datatilsynets j.nr. 2007-313-0036).

2. Præstø Kommune (nu Vordingborg Kommune) havde ved en fejl offentliggjort følsomme og fortrolige oplysninger om asylansøgere på kommunens hjemmeside.

Datatilsynet udtalte bl.a., at Præstø Kommune ikke havde udvist den fornødne omhu, og at kommunen dermed ikke havde overholdt kravene i persondatalovens § 41, stk. 3. Datatilsynet fandt det passerede meget beklageligt (Datatilsynets j. nr. 2006-632-0091).

3. Kerteminde Kommune havde ved en fejl videregivet oplysninger om beskyttede (hemmelige) adresser til et privat firma til brug for udgivelse af en vejviser. Videregivelsen omhandlede 347 adresser vedrørende borgere med vejviserbeskyttelse og 61 adresser vedrørende borgere med adressebeskyttelse.

Datatilsynet udtalte bl.a., at Kerteminde Kommune havde tilsidesat persondatalovens krav om god databehandlingsskik, samt at videregivelsen var i strid med CPR-loven. Datatilsynet fandt det passerede meget beklageligt og fandt anledning til at orientere kommunalbestyrelsen om sagen (Datatilsynets j.nr. 2007-632-0006).

4. Nyborg Kommune havde ved en fejl videregivet oplysninger om beskyttede (hemmelige) adresser til et privat firma til brug for udgivelse af en vejviser. Videregivelsen omhandlede oplysninger om 387 personer med lokalvejviserbeskyttelse og 32 personer med navne- og adressebeskyttelse.

Datatilsynet udtalte bl.a., at Nyborg Kommune havde tilsidesat persondatalovens krav om god databehandlingsskik, samt at videregivelsen var i strid med CPR-loven. Datatilsynet fandt det passerede meget beklageligt og fandt det nødvendigt at orientere kommunalbestyrelsen om sagen (Datatilsynets j.nr. 2007-632-0007).

De 4 nævnte sager er offentliggjort på tilsynets hjemmeside.

Offentliggørelse af personoplysninger i forbindelse med PowerPoint-præsentationer

Datatilsynet konstaterede i 2007 flere tilfælde, hvor der i forbindelse med offentliggørelse af PowerPoint-præsentationer skete offentliggørelse af underliggende datamateriale, som indeholdt følsomme og fortrolige personoplysninger.

Problemet opstår, når PowerPoint-præsentationer indeholder en graf eller tabel fra Excel i form af et indlejret objekt. Ved at åbne objektet får man adgang til de underliggende data, som kan indeholde følsomme eller fortrolige personoplysninger.

Ud over, at data kan være gjort tilgængelige på internettet, kan der være sket videregivelse til uvedkommende ved fremsendelse af præsentationen til mødedeltagere mv. Problemet er navnlig set i PowerPoint-præsentationer, men kan også findes i Word-dokumenter, herunder årsrapporter mv., hvis der er blevet indlejret en fil fra et andet program, f.eks. Excel.

Datatilsynet skrev i efteråret 2007 til alle offentlige myndigheder og henstillede, at de dataansvarlige myndigheder sørger for, at der ikke på hjemmesider på denne måde er adgang til materiale med personoplysninger, samt at det undersøges, om der er videregivet personoplysninger indlejret i PowerPoint-præsentationer, og at der i givet fald tages initiativ til at få disse tilbagekaldt/slettet hos modtagerne.

Datatilsynet omtalte i nævnte brev, hvorledes det omhandlede problem kan undgås: 1) PowerPoint-præsentationen konverteres til pdf-format, samt 2) grafer og tabeller indsættes som billeder (indsæt speciel) og ikke som objekter (indsæt).

Tilsvarende gør sig gældende ved indsættelse af grafer og tabeller i Word-dokumenter.

I de konkrete tilfælde, hvor der i forbindelse med PowerPoint-præsentationen var offentliggjort underliggende datamateriale med personoplysninger, indledte Datatilsynet en undersøgelse af sagen. Datatilsynets udtalelse i disse sager er offentliggjort på tilsynets hjemmeside.

Tilsynsvirksomhed

Generelt om Datatilsynets inspektioner

Datatilsynet fører tilsyn med enhver behandling, der omfattes af persondataloven, bortset fra behandlinger, der foretages for domstolene. I forbindelse hermed påser Datatilsynet af egen drift eller efter klage fra en registreret, at en behandling finder sted i overensstemmelse med lovgivningen og de bestemmelser, der er udstedt i medfør af loven. Som led i denne tilsynsvirksomhed kan Datatilsynet tage sager op af egen drift, hvis tilsynet finder anledning dertil.

Datatilsynet kan efter persondatalovens § 62, stk. 1, kræve enhver oplysning, der er af betydning for dets virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser.

I forhold til behandlinger, som foretages for den offentlige forvaltning, har Datatilsynets personale efter lovens § 62, stk. 2, til enhver tid adgang til alle lokaler, hvorfra behandlinger administreres, eller oplysninger kan benyttes, samt til lokaler, hvor oplysninger eller de tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes. Tilsynet skal forevise behørig legitimation, men der kræves ikke retskendelse.

Det fremgår af persondatalovens forarbejder, at det er forudsat, at tilsynet har mulighed for selv at gøre sig bekendt med oplysningerne efter at have fået adgang til lokaler, hvorfra der er adgang til disse.

Datatilsynet har mulighed for at gennemføre uanmeldte inspektioner. I praksis varsles inspektionerne som regel nogle uger i forvejen, da det er vigtigt, at de relevante medarbejdere hos den dataansvarlige kan være til stede. Datatilsynet opfatter ikke kun inspektionerne som en kontrolforanstaltning, men lægger også stor vægt på at komme i dialog med de dataansvarlige. Tilsynets repræsentanter informerer og vejleder om lovens regler og Datatilsynets praksis.

Hvis Datatilsynet i forbindelse med en inspektion eller på anden vis må konstatere, at en myndighed har overtrådt persondataloven, og der er tale om overtrædelser af en vis alvor, udtaler tilsynet kritik over for myndigheden. Er der tale om en kommune eller en region, kan der blive tale om et brev (orientering) til kommunalbestyrelsen eller vedkommende regionsråd. For så vidt angår statslige myndigheder kan det komme på tale at orientere en overordnet myndighed eller den pågældende minister.

Datatilsynets inspektionskompetence i forhold til private virksomheder er i lovens § 62, stk. 3 og 4, som hovedregel begrænset til de typer af behandlinger,

der er omfattet af tilladelseskravet i lovens § 50 samt til edb-servicevirksomheder, omfattet af anmeldelsespligten i lovens § 53.

Med de nye regler om tv-overvågning, jf. kapitlet om tv-overvågning, har Datatilsynet endvidere fra den 1. juli 2007 haft mulighed for at foretage inspektioner hos alle offentlige myndigheder og private dataansvarlige, der behandler personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning. Dette gælder, selv om tv-overvågning er undtaget fra anmeldelsespligten.

Over for private virksomheder mv. har tilsynet mulighed for at give påbud og forbud med henblik på overholdelse af loven og kan i yderste konsekvens skride til politianmeldelse.

Gennemførelse af inspektioner

Inspektioner tager oftest udgangspunkt i de behandlinger, den dataansvarlige har anmeldt til Datatilsynet. De anmeldte behandlinger gennemgås, og behandlinger, som den dataansvarlige har vurderet ikke-anmeldelsespligtige, drøftes. Datatilsynet anmoder således rutinemæssigt forud for en inspektion den dataansvarlige myndighed om at få tilsendt en oversigt over behandlinger af personoplysninger, som myndigheden har vurderet ikke at være anmeldelsespligtige. Formålet hermed er bl.a., at en sådan oversigt er velegnet som udgangspunkt for en drøftelse af den dataansvarliges egen vurdering af de konkrete behandlinger. Oversigten kan endvidere være et nyttigt redskab for den dataansvarlige i tilfælde, hvor en registreret person anmoder om indsigt i de oplysninger, den dataansvarlige behandler om den pågældende.

Herefter gennemgås en række emner af generel karakter samt emner, som vurderes at være særligt relevante for den pågældende dataansvarlige. Eksempler på emner kan være:

Logning og sletning
Oplysningspligt, indsigtsbegæringer og samkøring i kontroløjemed
Billeder og andre informationer på internet
Kontrol af medarbejderes brug af internet og e-mail
Elektronisk borgerbetjening og transmission af oplysninger via hjemmeside
Hjemmearbejdspladser og mobile arbejdspladser
Trådløse netværk.

I forbindelse med inspektioner hos offentlige myndigheder vælger Datatilsynet som oftest at lægge særlig vægt på et mere afgrænset antal emner for at få tid til en mere grundig gennemgang og drøftelse af de enkelte emner.

Efter gennemgang af relevante emner gennemgås ved de inspektioner hos offentlige myndigheder, hvor en af Datatilsynets it-sikkerhedskonsulenter deltager, de uddybende sikkerhedsregler, som myndigheden har fastsat i

henhold til sikkerhedsbekendtgørelsens § 5, og som myndigheden forud for inspektionen har indsendt til Datatilsynet. Tilsynet tilkendegiver sit overordnede indtryk og giver eventuelle specifikke kommentarer til de uddybende regler. Herefter kan man eventuelt gå i en dybere dialog om enkelte emner og undersøge særlige forhold vedrørende driftsprocedurer, anvendelse af sikkerhedsforanstaltninger mv. Ved inspektioner, hvor der ikke deltager en it-sikkerhedskonsulent, giver tilsynet en mere summarisk feedback på de uddybende sikkerhedsregler, og der fokuseres i højere grad på andre emner end de rent teknisk-sikkerhedsmæssige.

Før en inspektion afsluttes, foretages en besigtigelse af lokaler, hvor personoplysninger behandles. Herunder kan der foretages diverse stikprøver i den dataansvarliges systemer. Den fysiske indretning gennemgås, og relevante spørgsmål drøftes med de medarbejdere, der behandler personoplysninger eller administrerer it-udstyr.

Formålet med at foretage stikprøver og stille spørgsmål til konkrete medarbejdere er at undersøge, hvordan de regler og procedurer, som tilsynet har fået præsenteret mundtligt eller skriftligt, efterleves i praksis. Dette gøres f.eks. ved at undersøge automatiske funktioner, som styrer passwordkvalitet og udskiftningsfrekvens for passwords i edb-systemerne og ved at undersøge dokumentation for administration af adgangskontrolsystemer og periodisk kontrol af autorisationer. Datatilsynet kan endvidere undersøge, om der findes tekstbehandlingsdokumenter o.l., som efter reglerne burde være slettet, ligesom man oftest gennemgår praksis for behandling af kasserede udskrifter og datamedier, der indeholder personoplysninger.

Det har i forbindelse med inspektioner hos private dataansvarlige i flere år været praksis at afslutte inspektionssagen på stedet, når der under inspektionen ikke blev observeret forhold, der skulle undersøges nærmere eller bringes i orden, før sagen kunne afsluttes.

I efteråret 2004 indførte tilsynet ved kommuneinspektioner forsøgsvis en procedure, som gør det muligt at afslutte en inspektion hos en offentlig myndighed på samme måde, som hos private.

Efter denne procedure gennemgår Datatilsynet mere indgående end hidtil sine observationer med den dataansvarlige myndighed, inden tilsynets repræsentanter forlader stedet, og den dataansvarlige får udleveret en kopi af tilsynets noter. Selv om sagen ikke kan sluttes på stedet, kan udlevering af noterne bidrage til, at myndigheden med det samme kan få et bedre overblik over tilsynets observationer, herunder hvilke forhold der skal undersøges nærmere eller bringes i orden.

Ved kommuneinspektionerne i 2007 kunne stort set alle sager afsluttes på stedet. Datatilsynet vurderer dette som positivt. Dels derved, at man ikke under disse inspektioner har konstateret forhold, der gav anledning til nærmere undersøgelser, eller som skulle bringes i orden, før inspektionen kunne afsluttes og dels derved, at det bidrager til at reducere omfanget af – ikke kun Datatilsynets, men også den pågældende myndigheds – administration, knyttet til en inspektion. Endvidere er det klart Datatilsynets indtryk, at effekten ved en inspektion forøges ved, at den inspicerede myndighed får tilsynets umiddelbare respons.

Den ovenfor omtalte procedure ved kommuneinspektioner anvendes i dag rutinemæssigt ved inspektioner hos andre offentlige dataansvarlige, herunder statslige myndigheder.

Datatilsynets observationer ved inspektioner i 2007

Nedenfor er en samlet oversigt over udførte inspektioner i 2007. En del af inspektionsvirksomheden blev udført ved en koncentreret indsats i Midtjylland i efteråret 2007.

Indsatsen bestod i, at tilsynet udstationerede 6 medarbejdere i Herning i 2 dage. Der blev i løbet af denne periode gennemført inspektioner i 6 kommuner i området, hos Statsforvaltningen Midtjylland, hos Flyvestation Karup, hos Freeway, hos en alternativ behandler og hos 2 private forskere – i alt blev der foretaget 12 inspektioner.

Datatilsynet har flere gange tidligere gennemført denne form for målrettet indsats i et geografisk område. Det er fortsat tilsynets indtryk, at man ved i en periode at koncentrere sig om veldefinerede områder – her geografiske – kan opnå stor opmærksomhed omkring persondatalovens regler, tilsynets opgaver og datasikkerhed generelt.

Det overordnede indtryk efter inspektionerne, gennemført i 2007 er fortsat, at de dataansvarlige generelt er opmærksomme på pligten til at anmelde behandlinger af personoplysninger til Datatilsynet.

Ved tilsynets inspektioner er det typiske billede fortsat, at de dataansvarlige følger god praksis i forhold til it-sikkerhed. Der synes at kunne spores en øget opmærksomhed på sikkerhedsbekendtgørelsens krav om udarbejdelse af interne uddybende sikkerhedsregler, men tilsynet kunne dog igen i 2007 konstatere manglende, mangelfulde eller forældede uddybende sikkerhedsregler hos offentlige myndigheder.

Formålet med de uddybende sikkerhedsregler er at beskrive, hvordan myndigheden i praksis lever op til sikkerhedsbekendtgørelsens krav. De uddybende

sikkerhedsregler skal således beskrive eller referere til beskrivelser af ansvarsforhold, etablerede sikkerhedsforanstaltninger, arbejdsgange osv.

Reglerne skal revideres mindst en gang om året for at sikre, at de er tidssvarende og i overensstemmelse med de faktiske forhold. Datatilsynet ser det som en stor fordel, at det af reglerne fremgår, hvem der har ansvaret for denne gennemgang, hvilke terminer der er fastsat herfor, og hvornår reglerne senest er revideret.

Tv-overvågnings-inspektioner

Datatilsynet foretog sine 2 første inspektioner på tv-overvågningsområdet rettet mod private virksomheder. Tilsynet havde i den forbindelse fokus på tv-overvågning på steder, hvor der færdes mange mennesker.

Datatilsynet gennemførte inspektion hos Metro Service A/S og DSB S-tog A/S. Tilsammen er de to selskaber ansvarlige for ca. 5.000 kameraer, som dagligt overvåger de rejsende. Kameraerne er bl.a. opsat i kriminalitetsforebyggende øjemed og overvåger på stationer og perroner samt i togene.

Datatilsynet fandt ikke forhold, som gav anledning til at udtale kritik. Erfaringerne fra de 2 inspektioner vil indgå i tilsynets inspektionsindsats på dette område i 2008.

Inspektion hos borger-servicecentre

I forbindelse med Datatilsynets inspektioner hos kommuner indgår datasikkerhed i borgerservicecentre som et element. I enkelte tilfælde har Datatilsynet foretaget inspektioner specifikt i borgerservicecentre, men som udgangspunkt indgår datasikkerhed i borgerservicecentre som et blandt flere emner, der drøftes. Den besigtigelse af de fysiske forhold, der er en sædvanlig del af Datatilsynets inspektioner, foretages ofte i borgerservicecentre.

Datatilsynet har i relation til borgerservicecentre primært fokus på uddannelse og instruktion af medarbejdere, autorisationsordninger, stikprøvekontrol af logfiler og fysisk indretning. Tilsynet tager i den forbindelse udgangspunkt i de krav, der er stillet i publikationen om "Datasikkerhed i borgerservicecentre".

På baggrund af inspektionerne er det Datatilsynets indtryk, at kommunerne i stigende grad er opmærksomme på de udfordringer, borgerservicecentrene giver i relation til datasikkerhed.

Oversigt over udførte inspektioner i 2007

Datatilsynets inspektion hos Ikast-Brande Kommune gav Datatilsynet anledning til at underrette vedkommende kommunalbestyrelse om resultatet af tilsynets inspektion.

Staten (14):
Arbejdsmarkedsstyrelsen
Civilstyrelsen
Dansk Data Arkiv
Finanstilsynet
Flyvertaktisk Kommando
Forbrugerstyrelsen
Færdselsstyrelsen
IT- og Telestyrelsen
Konkurrencestyrelsen
Miljøstyrelsen
Nyborg Gymnasium
Plantedirektoratet
Statsforvaltningen Midtjylland
Søfartsstyrelsen

Kommuner og regioner (13):
Furesø Kommune
Herlev Kommune (borgerservicecenter)
Herning Kommune
Holstebro Kommune
Hørsholm Kommune (borgerservicecenter)
Ikast-Brande Kommune (underretning)
Ringkøbing-Skjern Kommune
Ringsted Kommune
Rødovre Kommune (borgerservicecenter)
Silkeborg Kommune
Slagelse Kommune
Sorø Kommune
Viborg Kommune

Offentlige sygehuse (2):
Herning Centralsygehus (EPJ i psykiatrien)
Vejle Sygehus (e-journal)

Private forskere (17):
Lis Adamsen
Rune Andersen
Mette Andresen
Bent Ejlertsen

Lars Frost
Jens Peder Haahr
Gitte Kronborg
Peter Lange
Thomas Lund
Sannie Nordly
Lars Pedersen
Line Rode
Schering Plough A/S
Porntive Poorisrisak
Anna Secher
Jørgen Thorup
Trine Wulf-Andersen

Øvrige private (18):
Alm. Brand Bank
Ambulatoriet i Classensgade
Bedemandsregisteret (Min sidste Vilje)
Center for Autisme
DSB S-tog A/S
Gitte Bruhns
Dansk KreditorService
Freeway (dating.dk)
Helseskolen
HEAD aHEAD
Jobindex A/S
Metro
Moment A/S
A.P. Møller Mærsk A/S
Scientology
TIB "Den sorte Liste"
TV2 Chat
Zoneterapiklinikken

Offentlig forskning (2):
SFI
Statens Institut for Folkesundhed

USB 2.0